

Připojování pozemních komunikací

V případě ve smyslu § 10 zákona o pozemních komunikacích, upravujícího připojování pozemních komunikací na sousední nemovitosti zřízením sjezdů nebo nájezdů, je k rozhodování příslušný silniční správní úřad a nikoliv soud.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 22 Cdo 3969/2007, ze dne 20.2.2009)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobce B. N., zastoupeného advokátem, proti žalované o. S., zastoupené advokátem, o omezení práv vlastníka, vedené u Okresního soudu v Olomouci pod sp. zn. 23 C 6/2000, o dovolání žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 20. února 2007, č. j. 12 Co 252/2006-184, tak, že rozsudek Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 20. února 2007, č. j. 12 Co 252/2006-184, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Okresní soud v Olomouci („soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 8. listopadu 2005, č. j. 23 C 6/2000-159, zamítl žalobu, „aby žalovaná byla povinna zdržet se takové úpravy či přestavby veřejné komunikace nacházející se na pozemcích parc. č. 501 a 701/2 v k. ú. S., obec S., okres O., kterou by došlo ke vzniku výškového rozdílu mezi úrovní pozemku žalobce parc. č. 662/1 v k. ú. S., obec S., okres O., v místě vstupu pro pěší na tento pozemek žalobce, v místě vjezdu do domu žalobce nacházejícím se na pozemku st. parc. 662/2 v k. ú. S., obec S., okres O. a v místě nouzového vstupu a vjezdu na pozemek žalobce parc. č. 662/1 v k. ú. S., obec S., okres O., a úrovní veřejné komunikace umístěné na pozemcích parc. č. 501 a parc. č. 701/2 v k. ú. S., obec S., okres O. a to v místě hranice s pozemkem parc. č. 501, převyšujícího 18 cm.“ Dále rozhodl o náhradě nákladů řízení.

Soud vyšel ze zjištění, že žalobce, který se v řízení domáhal, aby bylo chráněno jeho právo řádného vstupu a vjezdu z pozemní komunikace na vlastní pozemek, je vlastníkem nemovitostí v k. ú. S., a to domu č.p. 346, or. č. 11 v ulici O. na pozemku parc. č. 662/2 a pozemků parc. č. 662/1 a parc. č. 662/2. Žalovaná je vlastníci pozemků parc. č. 501 a parc. č. 701/2 v témže katastrálním území, na kterých se nachází pozemní komunikace ze zámkové dlažby. Pozemek žalobce parc. č. 662/1 sousedí s pozemkem parc. č. 501. Spád sjezdu z pozemku žalobce od vrat vjezdu ke garáži na pozemní komunikaci po pozemku žalované činí 23 % a na pozemku žalobce činí 8 %. Soud posoudil věc podle § 123 a §127 odst. 1 občanského zákoníku („ObčZ“), přičemž vyšel ze závazného právního názoru vysloveného odvolacím soudem v usnesení ze dne 26. července 2002, č. j. 12 Co 83/2002-72. Konstatoval, že žalobci na základě § 123 ObčZ náleží právo na užívání jeho pozemku a stavby, které v sobě zahrnuje právo řádného vstupu a vjezdu na pozemek a v situaci, kdy přístup k jeho pozemku z pozemní komunikace žalované není řádně dobudován, mu tato skutečnost brání ve výkonu jeho práva. Žalovaná má podle § 6 a § 21 vyhlášky č. [83/1976](#) Sb. povinnost zajistit přístup k domu žalobce. Soud prvního stupně však dospěl k závěru, že petit navržený žalobcem jde nad rámec ochrany vlastnického práva poskytované podle § 127 ObčZ, neboť návrh může směřovat pouze k tomu, aby soud uložil žalované povinnost zdržet se ve výroku přesně vymezeného rušení vlastnického práva, ale nemůže směřovat k uložení povinnosti žalovanému něco konat, tedy ukládat konkrétní opatření. Volba způsobu, jakým má být docíleno výkonu takto stanovené povinnosti, podle názoru odvolacího soudu i podle názoru Nejvyššího soudu (R 3/1988 Sbírky soudních rozhodnutí a

stanovisek) však vždy leží na žalovaném a není právem žalobce jej určovat. Umožnění přístupu na pozemek žalobce lze přitom dosáhnout i jiným způsobem, než jaký navrhoval žalobce. Soud též konstatoval, že z žádného zákonného ustanovení nevyplývá právo domáhat se toho, aby pozemky měly určitou výšku, neboť „ČSN“, podle které žalobce dovedil, že výškový rozdíl obou pozemků nesmí být větší než 18 cm, není závaznou normou, ale má pouze doporučující charakter. Uzavřel, že žalobcem formulovaný petit není v souladu s hmotným právem, a žalobě tak nelze vyhovět.

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci jako soud odvolací k odvolání žalobce rozsudkem ze dne 20. února 2007, č. j. 12 Co 252/2006-184, změnil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku pod bodem I. tak, že žalobě vyhověl a rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů. Konstatoval, že věc náleží do pravomoci soudu. Skutková zjištění soudu prvního stupně shledal správnými. Neztotožnil se však s právním závěrem soudu prvního stupně, že petit formulovaný žalobcem není v souladu s hmotným právem a s § 127 odst. 1 ObčZ, a žalobu shledal důvodnou. Vyšel ze zjištění, že novostavba místní komunikace byla kolaudována později (27. 7. 1999), než byly kolaudovány stavby na pozemcích žalobce včetně oplocení uliční části pozemku parc. č. 662/1 (poslední rozhodnutí nabylo právní moci 16. 12. 1998). Dovedil, že pokud žalovaná svou následnou stavbou veřejné komunikace na svém pozemku vytvořila stav neúměrného převýšení při vchodu a vjezdu na pozemek žalobce a k jeho domu, obtěžuje tím žalobce při výkonu jeho vlastnického práva. Toto obtěžování nebrání přímo výkonu práv žalobce, ale činí jej obtížným. Ačkoliv k realizaci stavby účelové komunikace došlo až následně po kolaudaci staveb žalobce, nebyly při stavbě zohledněny potřeby a možnosti žalobce, a naopak byly preferovány zájmy vlastníků domů na protější straně komunikace. Při stavbě komunikace, byť v obtížnějším terénu, nelze preferovat zájmy jedněch vlastníků nad druhými.

Proti rozsudku odvolacího soudu podává žalovaná dovolání, jehož přípustnost opírá o § 237 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu („OSŘ“) a uplatňuje dovolací důvody uvedené v § 241a odst. 2 písm. a) a b) a odst. 3 OSŘ. Vytýká odvolacímu soudu, že nesprávně vyšel ze zjištění, že stavba komunikace byla realizována až po kolaudaci staveb na pozemku žalobce, ačkoliv se to týkalo pouze kolaudace novostavby domu (26. 3. 1997), která pro toto řízení není rozhodující. Jako podstatnou vidí žalovaná až kolaudaci oplocení uliční části pozemku žalobce, ke které došlo dne 13. 11. 1998 a která následovala teprve po dokončení stavby sporné komunikace v souladu s podmínkou kolaudačního rozhodnutí z března 1997, že oplocení pozemku a terénní úpravy spočívající ve vzájemné návaznosti soukromého a veřejného pozemku budou předmětem samostatného řízení, které bude vedeno po dokončení rozestavěné komunikace. Kolaudace oplocení a terénních úprav proběhla v listopadu 1998 na žádost žalobce. Napadá tedy stav, který byl s jeho souhlasem zkolaudován. V době, kdy stavěl plot, věděl o probíhající stavbě komunikace a o snižování její nivelity, tuto skutečnost však nerespektoval, a tak si způsobil současný stav sám. Místo postupného stoupání ve sklonu 12,7 % od komunikace ke garáži si vybuřoval oplocení a v něm základ k vjezdu ke garáži tak, že vznikl příjezd lomený a ve stavbě pokračoval i tehdy, když ze sdělení Ministerstva dopravy a spojů ČR ze dne 25. 2. 1998, zn. 27005-98/120, ve věci své žádosti o obnovu řízení musel zjistit, že zvýšit nivelitu komunikace není možné, protože by se zhoršily spádové poměry příjezdů ke stavbám na protější straně vozovky. Žalovaná rovněž nesouhlasí s tvrzením odvolacího soudu, že stavbou komunikace došlo k upřednostnění zájmů vlastníků domů na protější straně komunikace, neboť z dodatečně vypracovaného geodetického zaměření výškových rozdílů v daném místě spolu s řezem vyplývá, že vlastník protější nemovitosti překonává podstatně větší výškový rozdíl mezi komunikací a vjezdem do garáže než žalobce. Upozorňuje na to, že rozsudek odvolacího soudu je nevykonatelný, protože ona nemůže zajistit menší výškový rozdíl mezi komunikací a prahem vjezdové brány, a to proto, že pravomocné kolaudační rozhodnutí novostavby komunikace ze dne 1. 7. 1999 je již nepřezkoumatelné, neboť rozklad žalobce proti stavebnímu povolení této komunikace byl 5. 5. 1998 Ministerstvem dopravy a spojů ČR jako nedůvodný zamítnut. Žalovaná není za této situace oprávněná měnit stávající výškový profil komunikace. Domnívá se, že soud ve věci rozhodoval

předčasně, protože nejprve měl příslušný silniční správní orgán na žádost vlastníka nemovitosti rozhodnout o jejím napojení na komunikaci, kde by stanovil i podmínky za jakých je sjezd možno vybudovat. Takovou žádost dosud žalobce nepodal. Teprve pokud by stav napojení realizovaný na základě tohoto rozhodnutí obtěžoval žalobce nad míru přiměřenou poměrům, mohl by se domáhat soudní ochrany. Zpochybňuje též aplikaci § 127 odst. 1 ObčZ na daný případ. Navrhuje, aby dovolací soud rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Po uplynutí lhůty k podání dovolání žalovaný doplnil dovolání dalším podáním.

Žalobce ve vyjádření k dovolání uvádí, že soudy obou stupňů vycházely ze stejného skutkového zjištění, na základě kterého však došly k rozdílným právním závěrům. Upozorňuje, že se soudy obou stupňů shodly na tom, že žalovaná realizovala výstavbu veřejné komunikace v době, kdy již měl postavený svůj dům a tím, že významně snížila její niveletu, znesnadnila vstup a vjezd na jeho pozemek. Odlišně však hodnotily otázku míry přiměřenosti zásahu žalované do vlastnických práv žalobce. Závěry odvolacího soudu považuje za správné. I odvolací soud shledal, že při výstavbě byli zvýhodněni vlastníci protějšších nemovitostí na úkor žalobce. Tento postoj žalované nelze považovat za upřednostnění veřejného zájmu, ale za projev libovůle. Ve věci bylo také jednoznačně prokázáno, že kolaudace jeho plotu a terénních úprav kolem domu proběhla dříve, než byla kolaudována veřejná komunikace, a dále i to, že jeho úsilí vyjádřené v námitkách v rámci stavebního řízení, týkajících se konečné podoby komunikace, svědčí o tom, že se celou dobu domáhal ochrany svého vlastnického práva a to prostředky, kterými v dané době mohl dosáhnout nápravy. Rovněž námitky žalované o nevykonatelnosti rozsudku odvolacího soudu a o předčasnosti rozhodnutí nepovažuje za důvodné. Navrhuje, aby dovolací soud dovolání zamítl.

Nejvyšší soud po zjištění, že dovolání je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) OSŘ, že jsou uplatněny dovolací důvody upravené v § 241a odst. 2 písm. a) a b) a v § 241a odst. 3 OSŘ a že jsou splněny i další náležitosti dovolání a podmínky dovolacího řízení (zejména § 240 odst. 1, § 241 OSŘ), napadené rozhodnutí přezkoumal a zjistil, že dovolání je důvodné.

V dané věci v důsledku rekonstrukce pozemní komunikace ve vlastnictví žalované obce vznikl výškový rozdíl mezi úrovní komunikace a úrovní pozemku žalobce a kvůli tomuto výškovému rozdílu je ztížen přístup na pozemek žalobce; v soudním řízení se žalobce domáhal ochrany a žádal, aby „žalovaná byla povinna zdržet se takové úpravy či přestavby veřejné komunikace“ v žalobě uvedené, „kterou by došlo ke vzniku výškového rozdílu mezi úrovní pozemku žalobce“ (v žalobě uvedeného a v místech tam specifikovaných) a úrovní veřejné komunikace (v žalobě uvedené) „a to v místě hranice s pozemkem parc. č. 501, převyšujícího 18 cm.“

Dovolací soud se nejprve zabýval námitkou, že takto formulovaný žalobní návrh není vykonatelný, neboť sporná komunikace byla již zřízena, kolaudována a uvedena do provozu. Dovolací soud konstatuje, že rozhodnutí ukládající žalovanému uvedenou povinnost není nevykonatelné, může však působit jen do budoucna, neboť zakazuje žalovanému se zdržet popsané úpravy či rekonstrukce pozemní komunikace („...kterou by došlo...“), neukládá však žalovanému povinnost komunikaci upravit. To vyplývá jasně z toho, že žalovanému se ukládá povinnost něčeho se zdržet, nikoliv něco konat. Přesto nelze tvrdit, že by šlo o výrok zcela nevykonatelný, neukládá však povinnost uvést komunikaci do stavu ve výroku popsaného.

Odvolací soud při úvaze o formulaci rozsudečného výroku zjevně vycházel z toho, že jednání žalovaného je imisí ve smyslu § 127 odst. 1 ObčZ; dovolání aplikaci tohoto ustanovení na zjištěný skutkový stav zpochybňuje. Dovolací soud zaujímá právní názor, že na danou věc nelze § 127 odst. 1 ObčZ použít.

Jádrem sporu je tvrzení žalobce, že žalovaný mu v důsledku stavebního provedení pozemní komunikace neúměrně ztěžuje vjezd a vstup na tuto komunikaci.

„Vlastník věci se musí zdržet všeho, čím by nad míru přiměřenou poměrům obtěžoval jiného nebo čím by vážně ohrožoval výkon jeho práv. Proto zejména nesmí ohrozit sousedovu stavbu nebo pozemek úpravami pozemku nebo úpravami stavby na něm zřízené bez toho, že by učinil dostatečné opatření na upevnění stavby nebo pozemku, nesmí nad míru přiměřenou poměrům obtěžovat sousedy hlukem, prachem, popílkem, kouřem, plyny, parami, pachy, pevnými a tekutými odpady, světlem, stíněním a vibracemi, nesmí nechat chovaná zvířata vnikat na sousedící pozemek a nešetrně, popřípadě v nevhodné roční době odstraňovat ze své půdy kořeny stromu nebo odstraňovat větve stromu přesahující na jeho pozemek“ (§ 127 odst. 1 ObčZ).

Imisi se rozumí pronikání účinků činnosti, konané na jedné nemovitosti, na nemovitost druhou (R 37/1985 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). O takový případ však v dané věci nejde. O imisi vyvolanou stavbou pozemní komunikace by mohlo jít např. pokud by docházelo k obtěžování vlastníka budovy dešťovou vodou stékající na jeho pozemek nad míru přiměřenou poměrům, resp. v míře ohrožující výkon jeho vlastnického práva. V dané věci však podle zjištění soudu na nemovitosti žalobce nepronikají účinky činnosti konané na pozemní komunikaci a ani nedochází k jiným zásahům do vlastnického práva žalobce, kterému nic nebrání v realizaci práva věc držet, užívat a disponovat s ní (§ 123 ObčZ). Nejde tu ani o porušení povinnosti žalovaného jako vlastníka sousedního pozemku, který „nesmí ohrozit sousedovu stavbu nebo pozemek úpravami pozemku nebo úpravami stavby na něm zřízené bez toho, že by učinil dostatečné opatření na upevnění stavby nebo pozemku“. Jak vyplývá z judikatury (R 37/1985 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek), z historického výkladu (srov. znění předchozí úpravy obsažené v § 364b obecného zákoníku občanského z roku 1811 ve znění III. dílčí novely, § 109 občanského zákoníku č. 141/1950 Sb.) i ze znění § 127 odst. 1 ObčZ, je tu uložena vlastníkovi povinnost dbát, aby v důsledku činnosti na pozemku nezbavil sousední pozemek či stavbu náležité opory, aniž by provedl opatření k jejich upevnění. Jde o to, aby nedošlo k sesutí pozemku nebo ke zřícení či poškození sousední stavby nebo pozemku; o to v daném případě nešlo.

Ovšem i kdyby šlo o zásah do vlastnického práva žalobce, bylo by třeba zkoumat, zda jde o zásah oprávněný z hlediska veřejného práva a zda žalovaný měl možnost uplatnit své námítky ve správním řízení; pokud by tuto možnost měl a námítky neuplatnil anebo je uplatnil neúspěšně (tomu nasvědčuje i jeho vyjádření k dovolání), nebylo by možno žalobě vyhovět (viz publikaci „Ochrana vlastnictví a držby v občanském zákoníku. 2., doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 152 a násl.).

Žalobce se domáhá soudní ochrany, neboť se cítí být v důsledku stavebního provedení omezen v přístupu na pozemní komunikaci ve vlastnictví žalované. Z jeho vlastnického práva k nemovitostem však nevyplývá soukromé právo k přístupu na přilehlou pozemní komunikaci, jehož ochrany by bylo možno domáhat se v soudním řízení; toto právo je součástí práva obecného užívání pozemní komunikace, upraveného zákonem č. [13/1997](#) Sb., o pozemních komunikacích. Ochrana tohoto veřejného práva však nepřísluší soudům, ale správním orgánům (k tomu viz Občanský zákoník. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2008, díl I., s. 639 a literaturu a judikaturu tam uvedenou). Dovolateli je třeba přisvědčit, že jde o případ § 10 zákona o pozemních komunikacích, který upravuje připojování pozemních komunikací na sousední nemovitosti zřízením sjezdů nebo nájezdů; o tom rozhoduje silniční správní úřad, nikoliv soud. Nicméně vzhledem k formulaci žalobního návrhu, který neodpovídá uvedenému ustanovení zákona o pozemních komunikacích, nebylo namíste zastavení řízení a postoupení věci správnímu orgánu, ale o žalobě bylo třeba věcně rozhodnout.

Žalobě tedy nebylo možno vyhovět s odkazem na § 127 odst. 1 ObčZ; vzhledem k tomu, že nebylo tvrzeno ani v řízení nevyšlo najevo, že by žalovaný v současné době nějaké úpravy či rekonstrukci prováděl a že by v jejich důsledku hrozila žalobci vážná škoda, nepřicházelo do úvahy ani použití § 417 odst. 2 ObčZ. Protože daný žalobní návrh nebylo s ohledem na zjištěný skutkový stav možno podřadit pod žádné ustanovení občanského zákoníku, není třeba se zabývat dovolací výtkou žalované

strany, že napadené rozhodnutí vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování (§ 241a odst. 3 OSŘ); z hlediska právního názoru dovolacího soudu je totiž tato otázka pro rozhodnutí ve věci nevýznamná.

Dovolání je tedy důvodné. Proto nezbylo, než rozhodnutí odvolacího soudu zrušit a věc vrátit tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2, 3 OSŘ)

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Spotřebitel](#)
- [Náležitě odůvodnění jako procesní záruka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Poučení účastníka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Právní otázka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Moderace nákladů](#)
- [Dovolání](#)
- [Procesní společenství účastníků](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Odpovědnost za škodu](#)